

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Arany János-utca 1.
hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.
SZERKESZTI
SZABOLCSI MIKSA.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve frt 7.—
Félévre " 3.50
Negyedévre " 1.75
Egyes szám ára 14 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Zsidó-magyar közmívelődési egyesület.

Oly mozgalom megindulásáról adhatunk hirt, melyről azt merjük hinni, hogy a magyar zsidóság életben korszakot fog alkotni. A zsidóságnak több tekintélyes és kiváló férfja között sűrű megbeszélés és bizalmas tanácskozás tárgyát képezte az utóbbi időben egy zsidó magyar közmívelődési egyesület megalakítása. A messzeható tervezet részleteiről még nem nyilatkozhatunk, a kivitel módozatai is csak később lehetnek megállapítva. De, hogy a törekvés a legkomolyabb alapon indult meg, annak bizonyosságául már most közölhetjük az emlékiratszerű programtervezetet, mely az alakítandó egyesület céljait összefoglalja és az eszme tervezőinek megbizásából egyik legkitünőbb publicistánk tollából került ki. Közöljük abból a célból is, hogy előre is minél nagyobb érdeklődést keltsünk és a tágasb körök hozzászólalását magához az előleges tervezethez is lehetővé tegyük. A kezdeményező férfiak csak örömmel fogják fogadni, ha tervek az általános megvitatás által előkészítve és gyakorlatibbá téve foghatnak a tényleges megvalósításhoz. Ez irányban a discussiónak lapunkban mindig készséggel nyitunk tért.

Emlékirat.

Az utóbbi években erős igyekezet hatja át a magyar társadalmat, hogy szellemi és erkölcsi erejét felfokozza, nyelvét, műveltségét, gondolat és érzelmevilágát az ország többi nemzetiségeivel közölje és így a jövő minden viharai ellen a magyar nemzeti állam egységes, megbonthatlan szervezetét biztossá tegye. Ez a törekvés vezetett országszerte a közmívelődési egyesületek megalakulására. Vajjon kivon-

hatja-e magát a magyar zsidóság e nagy nemzeti feladatnak ama része alól, melynek teljesítése egyedül őt illetheti? A mikor hazafiui érzésünk egész hevével kell támogatnunk saját működési terükön a már fenálló közmívelődési egyesületeket, nem kell-e arra is törekednünk, hogy a magyar cultura és a magyar érzés az összes magyar zsidóságnak közkinsévé váljék?

Hála az égnek, büszkén mondhatjuk, hogy a magyar zsidóságnak összesége át van hatva a hazafias gondolkozástól, nem áll semmi külön nemzetiségi öntudatnak varázsa alatt és mohó ajkakkal szivja magába a magyar cultura minden éltető forrását. A mit nekünk tennünk kell nem az, hogy a nemzeti szellem és nemzeti cultura iránt létező idegenkedést legyőzzük, hanem az, hogy a mindenütt meglevő akaratnak mentől hatályosabb eszközöket bocsássunk rendelkezésére. És kell ezt tennünk annál erősebb eltökéléssel és annál hivebb kötelességérzéssel, mert szent meggyőződésünk, hogy ilyen hazafias munkánk nemcsak a magyar zsidóság szerves összefüggését, zavartalan együttérzését a magyar társadalommal fogná megteremteni, hanem minden irányban lényeges kihatással lesz arra, hogy egységes nemzeti cultura, általános magyar hazafiság hassa át a nemzeti szervezet minden részét. Igen, a magyar zsidóság azoknál a hazafias érzéseknél fogva, melyek az ország minden részén válhatlanul a magyar nemzethez csatolják, másrészt azonban sajátlagos képességeinek eddigi gyakorlatánál, valamint társadalmi viszonyainál fogva leginkább van hivatva arra, hogy a magyar szellemet és magyar nyelvet az idegen nemzetiségekkel is közvetítse, hazánk különböző népfajai között összeforrasztó kapocsává váljék. Mihelyt elértük azt, hogy Magyarország minden zsidója nyelvére és műveltségére is egészen magyarnak mondhatja magát, óriási erőt állítottunk a nemzeti assimilatio szolgálatába és gyorsan fogunk közeledni ahhoz a forrón ohajtott végcélhoz, hogy a magyar haza határai között csak magyar hazafiakat ismerjünk.

Lapunk mai száma 12 oldalra terjed.

De mi reánk magyar zsidókra nézve létezik még az időknek más kényszerűsége is, ha a nemzeti életben ránk háruló feladatokat sikeresen akarjuk teljesíteni. Daczára, hogy a magyar zsidóság jó- és balsorsban a magyar nemzettel érzett és részt kíván venni mindenkor a magyarság örömeiben, fájdalmai és áldozataiban, végzeteljes tévedések, a szellemi ragálnak egy neme egyesülve a multból örökölt és még mindig ki nem irtott gyászos képzetekkel oly mozgalmat támasztottak, mely a gyűlölet minden mérgezett fegyverével a magyar zsidóságnak tört, hogy összetartozását a nemzeti társadalommal megszakítsa, az ujkor folvilágosult szelleme által kivivott és törvényeink által biztosított jogegyenlőséget is megsemmisítve az ország zsidó polgárait ismét kitagadott, hontalan páriákká aljasítsa. Bár a szenvedélyek legerősebb viharzása már elvonult fejünk fölött és a kik a mozgalmat még folyton fentartják, olyan aljas indulatok és gonosz ösztönök képviselőiként vannak felismerve, melyek egy nemzet életét csak bemocskolni képesek és melyek nemcsak századunk felvilágosult szellemével, de az állami rend és társadalmi biztonság minden időben érvényes feltételeivel ellenkeznek: nem maradt-e azért vissza a szennyes áradatnak nehéz iszapja ma is amaz előítéletekben és halfogalmakban, melyek a magyar társadalomnak bizonyos rétegeit hatalmuk alatt tartják? Nem ásnak-e ezek most is sok helyütt mély örvényt a keresztény-magyarok és zsidó-magyarok között, nem akadályozzák-e sokszor az áldásos együttműködést a közösen óhajtott hazafias czélokra, nem teszik-e sokszor lehetetlenné, hogy az

ország zsidó polgárai tehetségükhez mértén hivatásukat betöltsék? És meg kell vallanunk azt is, hogy az antisemita mozgalom fergetege magában a zsidóságban is sajnos zavart okozott. Sokan az idők szorongatásai között önmagukban meghasonolva, nem ismerve felekezetök viszonyait, nem érezve azt az erőt, melyet az összetartozás tudata kölcsönöz, nem tudták megtalálni azt a helyet, hová őket a küzdelem kötelességei utalták, nem tudták összeegyeztetni azt a hazafias és nemzeti érzést azzal a köteles hűséggel, melylyel a vésznek perceiben rágalmazott felekezetőknek és megtámadott hitsorsosaiknak tartoztak. Nem látunk-e most is elég gyáva megtagadást, vagy félénk elárkozást, nem látjuk-e a felekezeti életben is, valószínűs iróniájára a sokat hirdetett zsidó szolidaritásnak, nem látjuk-e az elzüllöttséget, a folytonos viszályt?

Most, mikor az aljas szenvedélyek terrorizmusa elmúlt és az igazság szava ismét utat törhet a nemzet szívéhez, nem kötelességünk-e ez irányban is a jóvátétel munkáját megkezdenünk? Szembe kell szállnunk a még elterjedt előítéletekkel, meg kell ragadnunk minden módot, melyet a szabad politikai élet, a hirlapi s egyesületi tevékenység rendelkezésünkre bocsátanak, hogy a nemzeti közvéleményre felvilágosítólag hathassunk, saját tiszta érzéseinket más hitű polgártársainkkal megértethessük. De ép ez okból kell, hogy mindenütt zsidó hitfeleink között ápoljuk a nemesebb felekezeti öntudatot, fölkeltsük a felekezet iránti hűséget; terjesztenünk kell a vallás tiszta tartalmának ismeretét, hogy a következő nemzedékek

Zsidó magyar írók.

II.

Kiss József.

. . . Álmodtam egyszer, valaha régen egy tarka, bűvös gyermek-álmot.

Eltévedtem messze, messze, suhogó erdőbe, rengő rengetegbe. Megszállt az alkony a sudarak felett, én csak tébolyogtam mindig beljebb, beljebb. Árva-pintynek siró, szava húzott tova engem, — mért zokog úgy az a madár, meg kell tudnom, felkeresem. S mentem tovább szüntelenül, redves, mohos fatörzsekbe, nagy szakállas gyökerekbe megbotolva, el-elesve, kő feltörte gyenge lábomat, vad bozót megvéré arcomat, én csak mentem, egyre mentem. Mindjobban besötétedett, boszorkánypille repdesett és bagoly kóválygott körültem — s én félni kezdettem örülni. Szaladtam tüskön-cserjén át, majd lopva csullankodtam odább, majd törtetem, mint rémült vad, melynek nyomán vadász halad — de nem találtam kiutat. Mig végre fáradságba veszve egy vén tölgy alatt rogytam össze — és elnyomott az „álom.“ . . . Csillagsátras éj volt, mikor „fölébredtem.“ Egy kicsiny kis ember zsugorgott mellettem. A gnómokat rajzolják ilyeneknek. Ott ült lábait maga alá szedve a fűvön, hátát a fa törzsének vetve. Keskeny apró teste, nagy feje, magas homloka és

őszbe csavarodó hosszú szakállá volt . . . Tekintete rajtam pihent jósággal, komolyan. Félénken néztem eleinte, majd lassan nekibátorodtam és megszólítottam a „bácsit.“ Vezessen haza — kérve kértem. „Reggel fiacskám“ — felelé — „majd hazaviszlek, addig itt maradsz s mesélek szépeket neked; maradj békében csöndesen.“ — És vékony czirpelő hangon mesélni kezdett szépet, gyönyörűt. Ámulva, vágyakozva lestem minden szavát . . . Nehány lépésre tőlünk picziny tócsa csillamlott, a lombsűrűn átszűrődő holdfényben habja aranyajtéknak látszott. Zöld hasu békaczenk ugrott ki belőle és egy kerek, lapos pittykőre ülve — fülelt a mesére. Mellettünk bal felől kicsiny tisztás terült, onnan meg halkán, alig lépve egy karsu bakgedő lopódkodott felénk és — leste a mesét. S egy apró bársonybiga nagy figyelmesen gubbaszkodott mellettünk a nyirkos moha közt és hallgatódzott . . . Oly szép, oly megható volt, a mit a gnóm beszélt . . .

És mikor véget ért a bűbajos mese, a falevelek összesúgtak, a sudarak bólogva zúgtak s a vénhedt faderék mögül egy másik gnóm bukkant elő. Tenyérnyi nagy, zöld levelek, sok illatos tarka virág, piros bogycsokrok — ezek tették öltözetét. Hullámos haja árvafűz, — és haragos-zöld buja fű volt: csapzott szakállá s bajusza. A gnóm-király volt! Odalépett az én „bácsimhoz“ és jobb kezét megrázva így szólt: „Meghallgattam én is meséd, —

is megismerjék az óriási erőt, az odaadásnak és ön-feláldozásnak azt a hatalmát, mely atyáikat az évezredek végtelen szenvedései között fentartotta. Csak így érhetjük el, hogy igazi magyar zsidókká legyünk, a vallásos öntudatot mindnyájunkra nézve összhangzásba hozzuk a valódi hazafiúi érzéssel és a nemzeti életnek igen becses elemévé váljunk, mely épen magasabb erkölcsi képességei által gyakorol termékenyítő befolyást az összesség művelődésére és előhaladására.

Mindezen okokból szükségesnek tartunk egy „országos zsidó-magyar közművelődési egyesületet“, mely a következő feladatokat tűzné maga elé:

1. A zsidók között terjeszteni a magyar nyelvet és culturát, hogy azok lehetőleg gyorsan az összes hazai zsidóság köztulajdonává váljanak.

2. A szó és írás eszközeivel oda hatni, hogy a közvéleményt a zsidóság valódi lényével, vallási és erkölcsi tartalmával megismertessük és a folyton terjesztet rágalmakat lefegyverezzük.

3. A magyar zsidóságban fentartani a felekezeti közösség öntudatát, és az iskola, az egyház és minden egyéb társadalmi összeműködés útján támogatni azt, hogy a zsidóság vallása, története és irodalma a felnövekedő nemzedékek biztos ismeretévé váljék.

Mindezeknek a céloknak megvalósítására szolgálna egy „zsidó-magyar közművelődési egyesület“nek megalakítása, mely minden felhasználható anyagi és erkölcsi erőt közös tevékenységre összefoglaljon. Hogy ez eszme érdekében általános mozgalmat kelt-

hessünk első sorban szükségesnek véljük, hogy a magyar zsidó ifjuságnak lelkes támogatását a közművelődési egyesület eszméje számára biztosítsuk. Nem mintha az volna szándékunkban, hogy a megalakítandó egyesületnek ifjusági jelleget adjunk. Az oly nagy missziónak teljesítése, minőt a közművelődési egyesület célloz, nem az ifjuságot illeti meg. De másrészt bizonyosak vagyunk a felől, hogy épen a zsidó-magyar ifjuság, túltéve magát a felekezeti élet minden villongásain és a társadalmi korlátok minden akadályain, az ország minden vidékén szent lelkesedéssel fog sorakozni a kitűzött zászló alá, melyet legjobb meggyőződései és leghőbb reményei lobogójaként kell üdvözölnie. Minden zsidó-magyar ifjuban, bármilyen legyen állása, nevelése, vallási felfogása, eltörülhetlenül élnie kell az ideálnak, mely a közművelődési egyesület céljait sugallja. Nekik kell első sorban érezniök az időnek nagy szükségét, hogy teljessé tegyék a zsidó-magyar fogalmát, hogy tökéletes összhangot létesítsenek a nemzeti összetartozás és a felekezeti kapcsolat kötelességei között. Hiszen ők nemcsak azzal a meleg ragaszkodással magyar hazájuk iránt, melylyel az előbbi zsidó nemzedékek minden szenvedés és üldöztetés között körülölelték születésük földjét, ők már azzal a büszke tudattal is nevelkedtek fel, melyet a jogegyenlőség isteni adománya olt a lelkekbe, hogy mindenkor részöket követelhetik a nemzeti társadalom munkájában. Bizonyosan lelkek legnemesebb hevével fognak törekedni reá, hogy megvédelmezzék és a jövőre jobban biztosítsák azt az állást, melyet az emberiség legdicsőbb vívmányai megteremtettek.

És ki nem könyezett az „Egy sír“ olvasásakor?

. . . Petőfi és Vajda az égen magánosan bujdosó üstököshöz hasonlítják magokat. Kis Józsefnek „Magány“ című versében is e büszke bánat szólal meg, de mégis másképen, más érzésekbe olvadva. Legszebb verseinek egyike ez és meg nem álhatom, hogy ide ne iktassam az egésztest:

Te vagy a hűség, te vagy a jóság.
A béketűrés és a szerelem!
S a mi fényes és tiszta e földön,
Azt mind a te képedre képzelem.

S mi a mesében gyermeki s bájos,
Az a te vonásid viseli mind:
Mesék szelid hamunipökéje!
Im képmásod itt áll s reám tekint!

De mikor a gondolatnak szárnyán
Messze szállok — te nem jöhetsz velem,
S a csodákat, miket lelkem látott,
Tenéked hasztalan mesélgetem.

Mosolyodban nem lelek üdülést,
És szívem, lelkem olyan csüggeteg:
Tán a csillagokban volt megírva,
Hogy én örökké egyedül legyek!

*

. . . És alkalmi költeményeiben mily hatalmas lendület, mily szinarany poézis blincsel le bennünket édes varázsszal!

Mily kinos gyönyörrel olvastuk amaz emlékezetes nyáron — 1882-ben — „Az ár ellen“ című versét. Lehetett volna-e ékebben, megindítóbban (és mégis annyi férfias önérzettel) versbe önteni a vérző szégyent, a fájó felháborodást, mely általviharzott akkor a zsidóság szivén?!

Mi nem szeretjük a hazát,
Ránk olvassák oly könnyedén!
Madár fészket, odvát a vad
Szeretheti — nem te, nem én!
A gályarabnak bélyege,
Mit hóhér homlokára süt,
Nem oly gyalázó, mint e vád,
Mely ólálkodik mindenütt . . .
— Eredj aludni gyermekem!

Kis Józsefnek kedélye mély, mint egy tengerszem, szelleme magasröptű, fantáziája pedig élénk, megkapó.

Csak a „Képzelt utazás“-ra hivatkozom, mely költeményét dr. Goldziher barátjához írta, midőn e kitünő orientalista keleti útjából visszatért. Mily meglepően [szindus, keleti poézis mosolyg reánk a versből.

. . . Az új temesvári színházat Kiss Józsefnek alkalmi költeményével avatták fel 1882-ben. Tudom, hogy

Zsidók nyilvános pályákon. Magyarországon.

VIII.

Mielőtt hozzálatnánk mai szakaszunkhoz, egynéhány mulasztást kell jóvá tennünk, mely annál is inkább nyomja lelkiismeretünket, mert oly férfiakról van szó, kik díszére válnak felekezetünknek és kik nagyon is méltók arra, hogy a mult számunkban ezen a helyen felsoroltak legkitünőbbjeik mellet foglaljanak helyet, de a kik — hogy nem szándékosan, azt nem szükséges bizonyítgatnunk — a mult heti névsorból kimaradtak. *)

A jogi karnál kimaradtak: dr. Baumgarten Izidor a büntető jog magántanára, (e kiváló jogtudós és szónok az V. számú cikkben (lapunk 4. számában) felemlítve volt mint kir. alügyész a budapesti kir. törvényszéknél) és dr. Schwarcz Gusztáv a római jog magántanára.

Az orvosi karnál kimaradtak: dr. Ónodi Adolf, (kit csak remrég mint „saját külön Öngdinkát“ ünnepeltünk) az anatomia magántanára, dr. Irsai Arthur a gége- és

*) Ezen és még más hiányokon segítve lesz az általunk kiadandó művecskében „Zsidók nyilvános pályákon Magyarországon“, melyben a t. olvasók, mint már említettük, az e cikksorozatban felhozott adatokat rendezve, kibővitve, illetve helyreigazítva fogják találni. Megemlítjük, hogy előbbi kimutatásainkba belekerült egynéhány nem zsidó is, vagy olyanok kik már nem zsidók; ilyenek Braun József, Pfeifer László, Györött, Braunstein József, Zala-Egerszegen, Hoffmann Miksa, Ilosván, és dr. Grosz Lipót, Budapesten; tisztelt barátainknak, kik e tévedésekre figyelmeztettek, ezennel szives köszönetét mondunk.

Őket mindnyáját bátran szólítjuk oly egyesületi tevékenységre, melyet reájuk nézve emberi méltóság, polgári büszkeség, hazafiúi hűség, az apák hagyománya és a lelkiismeret ősjoga egyformán megszentelnek.

Magyar-zsidó ifjuságunk, mely minden alkalomkor annyi hazafias szellemnek és annyi képzettségnek adja bizonyosságát, lelkesen fogja követni a zászlót, mely minden megtépetés és bemocskolás után visszaadja a küzdelem bátorságát. És így, ha a kezdeményezés azoktól indul ki, kiket a magyar zsidóság vezéreitől szokott tekinteni, kiket érdemeik fényével, tapasztalásaik tekintélyvel öveznek a teljes siker el nem maradhat. Jól tudjuk, hogy Magyarország zsidó hazafiai régen ohajtják az oly egyesület megalakulását, melyben legjobb törekvések találnának megtestesülést, és nem kételkedünk, hogy az ifjuság kezdeményezését ezreknek komoly akarata fogja folytatni, kik edzettebb és hivatottabb erővel szolgálhatják a kitűzött nagy célokat.

Erős hitünk, hogy senki sem fog elmaradni. A kik a felekezeti élettől, mint az elzárkózás sötét falaitól visszariadtak és azok is, kik az általános társadalmi életben minden felekezeti összetartozás megbomlását sajnálták, ők mind találkozhatnak a „zsidó magyar közművelődési egyesület“ körében.

Igy emelkedhetünk fel ismét arra az öntudatra, melyet történelmünk, a szakadatlan vértanuság, a megszámlálhatlan áldozatok, a kimeríthetlen küzdelem és az emberiség fejlődésében képviselt örök elvek méltó tulajdonunkká tesznek.

rég hallottam ily gyönyörűt, ily meghatót, ily igazat“ . . . s pilláin könyű reszketett.

Álmom pedig itt megszakadt . . .

*

. . . . A Petőfi-társaságnak valamelyik diszgyűlésén történt. Nehány esztendeje annak. Ott álltam én is a hallgatóságban, a tolongó fiatalság között.

A pódiumra egy vékony dongáju emberke lépett. Feje nagy, homloka széles, magas, szakálla hosszú, derecsedő. „Az én mesemondó gnómom!“ ébredt fel bennem az emlékek.

Kiss József volt. „Szomor Danit“ szavalta vékony, csengő hangján. Viharzó taps zúdult fel, midőn végére ért és Jókai, az elnök, meghatott lelkesedéssel lépett a költőhöz, hogy szives üdvözlötül megszorítsa kezét. És lelkemben feléledt ekkor rég feledett álmom, az erdei jelenet az aranyszájú gnómmal, a zöldhaju gnóm-királylyal, az összezúgó fákkal . . .

*

Kiss Józsefet széltében „nagy“ költőnek nevezgetik. Ne használjátok e szót, ő róla beszélve. E szónak oly dermesztő hatása van. Melegség, szeretet, csupasziv ember ő. A „nagy“ szó pedig előttem olyas hideg ragyogást jelent, a milyen téli éjszakákon a csillagoknak tündöklése.— Kiss József „csak“ költő, de igazi költő. Meleg napsu-

gár köszönt, üde méntaillatt csap felénk költészetéből. Nem agyában, — szívében fakadt dalainak forrása. (És forrás, igazi frissen fakadt forrás az ő költészete, nem — vízvezeték, mint egynémely czéhbéli poétánké.)

Kiss József balladáival tett szert országos hírnévre. És azok a megkapó, megrázó tragédiák: „Simon Judit“, „Szép Batóné“, „Gyilkos harang“, „Kerekes Katicza“ és a többiek méltán tették szerzőjüket általános ünnepeltetés tárgyává.

De — vádoljanak bár azzal, hogy csupán azért mondom, mert valami ujjal akarok előállani — én mégis kimondom, hogy az én szívemnek kedvesebb a lyrikus Kiss József. Egy mélyen érző lélek sóhajai, dalba sirt szenvedései, — ezek lopták be szívembe Kiss Józsefet Petőfi és Heine mellé.

A „zsidó dalok“, a „dalok az utcáról“ és a miket „Regény“ czim alá foglalt, ezek a hangok bájoltak el leginkább nemes egyszerűségekkel, igaz érzésükkel.

És az az „Előhang“, melylyel költeményeinek első kiadását útnak indította, mily megható, mily őszinte, mily szép. Ki nem ismer rá végsoraiban magára a költőre:

Volt, hol nem volt, régen
Nagy meseországban
Egy szegény királyfi
Elindult magában . . .

tüdőbetegségek magántanára és dr. Szili Adolf, a szemészet magántanára.

A védőügyvédek sorából kimaradt egyik fiatal jelesünk, ki már is büszke multa hivatkozhatik: dr. Darvai Fülöp, ki ép oly kiváló a publicistika, mint a védelem terén; kimaradt továbbá dr. Dalnoki Béla, ki ifjú kora daczára az ismertebb védők közt vivott ki magának helyet.

Jová kell tennünk még egy tévedést is, mely többször említett mult heti cikkünkben előfordult. Azt mondtuk ugyanis, hogy az országban fennálló 5 állami és 7 felekezeti jogakademián egy zsidó tanárral sem találkozunk. Örömmel konstatáljuk, hogy tévedtünk, mert igen is egy jogakademián, még pedig felekezetin, működik egyik kitünő hitsorsosunk mint rendes tanár: dr. Horvics Simon az eperjesi ágost. evang. jogakademián.

* * *

Egy magasrangú hitrokonunk e hét folyamán fölötté érdekes adatokat bocsájtott rendelkezésünkre a közös hadsereg és a honvédség orvosi karát illetőleg. Mi ugyan lapunk 7. számában bővebb adatok hiányában, röviden megemlékeztünk arról a tényről, hogy a katonai orvosikarban a zsidók nagy számmal vannak képviselve, a most nyert adatok azonban annyira érdekesek, hogy e tárgyra szívesen visszatérünk még egyszer, hogy vele kissé behatóbban foglalkozzunk.

Említett hitrokonunk több külföldi magas és mérvadó helyen tett, a közös hadsereg és a honvédség orvosi karára vonatkozó nyilatkozatot közölt velünk, melyek szerint ez a kar Európa egyik hadseregében sincsen oly kitünő

nem illusztrálhatnám szebben és meggyőzőbben költőknek mélyen gyökeredző hazafiságát és szent lelkesedését édes anyanyelvünkért, melyben a hangok — Petőfit citálom — „édes hangok, kedves hangok, illatoznak mint virágok“ — mint úgy, ha az említett felavató költeménynek két versszakát idézem gyönyörű befejezésül e halovány cikknek:

„ . . . És ünnep! ünnep! mert zenédet
Csendülni halljuk újra e helyen,
Ős forrását minden zenének:
Bübájos nyelved, édes nemzetem!
A melynek hangfutamin végig,
Csodás erővel viharoznak át:
Ó szenvedély! hullámverésid,
Ó gondolat! nagy szent symphoniád!

Van hangjaidban méla bánat,
Min andalogni olyan jól esik!)
Miként ha százados csatáknak
Távol bugását zengné mindenik.
Ó csendülj, csendülj, drága szózat!
Kondítsd be áldott Délnek síkjait,
Hogy nyilják meg a magyar szónak,
Mind, a ki magyar ég alatt lakik“ . . .

. . . Isten veled, bolyongó „szegény királyfi“!

Rút György.

nően szervezve a beteggondozás a katonaságnál sehol Európában nem történik oly megfelelő módon mint a mi hadseregeinkben. Hogy mit jelent ez, mily hatalmas tényező ez a hadsereg nézve, azt bizonyítani fölösleges; itt csak azt akarjuk bemutatni, mennyire kiváló részt vesznek hitrokonaink eme jeles intézményben.

Mint jó magyarok, kezdjük a honvédségnél. Eme hadseregnél a legmagasabb orvosi rang a II. osztályú fő-törzsorvosi állás.* Ilyen az egész honvédhadseregnél 5 van, ezek közt egy, dr. Kepes Gyula hitsorsosunk. Ez rendkívüli gyorsasággal csinált carriert. Vannak, kik vele együtt szolgáltak mint főorvosok, és kik főorvosok még most is, mig dr. Kepes, az alig 40 éves férfi, a törzsorvos állásáig vitte. Emelkedését felséges királyunk különös kegyelmének köszöni. A legmagasabb hadúr dr. Kepest legmagasabb figyelmére méltatta, mikor a bátor északi-sark-kutatókkal a felfedezett Ferenez József földről visszatért és azóta a legmagasabb kegyelem folyton kíséri. Valahányszor a honvédtisztek névsora előléptetés végett Ő felsége elé terjesztett, mindannyiszor kérdezte: „Kepesre még mindig nem kerül a sor?“ Az illető körök ebből megértették, hogy felséges királyunk dr. Kepest soron kívül ohajtja előléptetni, a mi aztán megis történt.

A honvédségnél lévő 44 I. osztályú ezredorvos közül 14 felekezetünk tagja, még pedig: dr. Halmos Mór, dr. Spitzer Bernát, dr. Békési Ignác, dr. Stern Adolf, dr. Nussbacher Frigyes, dr. Weiser Sándor, dr. Grünbaum Samu, dr. Vándor Jakab, dr. Feuer Náthán, dr. Lemberger Rezső, dr. Klumák Adolf, dr. Berger János és dr. Kelen Lipót.

(Folytatása következik.)

Visontai dr. Gyöngyösön.

Gyöngyös városnak nincs képviselője. Gr. Batthyány László átvitorlázott Amerikába. A képviselőház tehát nemrégiben elrendelte az új választást s ennek megtartására febr. 17-ét tűzte ki.

A kormány-párt nem is akart jelöltet állítani. De a független és 48-as párt szeme Jakab Géza ügyvéd felé irányult. Jakab Géza nem fogadta el a jelöltséget — a párt tehát bizalmával lapunk kitünő tollu munkatársa, Visontai Soma dr., hirneves védő ügyvéd felé fordul.

Visontai dr. hitsorsosunk. Jellemét, törhetlen szilárd jellemét, ragyogó, meggyőző szónoklatait, bátor, elhatározó föllépését sokszor volt alkalmunk csodálni. Igazságszeretete, a jó, az igaz ügy védelme, számtalan tisztelőt szereztek számára. Vallásunk lelkes védőre, szilárd oszlopra,

*) Az orvosi rangfokozat a katonaságnál a következő: Tábornokorvos (Generalstabsarzt) tábornoki ranggal, I. osztályú fő-törzsorvos (Oberstabsarzt I. Classe) ezredesi ranggal (eme két legfőbb rangfokozat a honvédségnél még nem létezik) II. od osztályú fő-törzsorvos (Oberstabsarzt II. Classe) alezredesi ranggal, törzsorvos (Stabsarzt) őrnagyi ranggal, I. osztályú ezredorvos (Regimentsarzt I. Classe) kapitányi ranggal, II. osztályú ezredorvos (Regimentsarzt II. Classe), II. osztályú kapitányi ranggal, főorvos (Oberarzt) főhadnagyi ranggal és alorvos (Unterarzt),

kitartó harczosra talált benne mindenha. Ha megsértettek bennünket, oda állt a küzdőterre s szívvel lélekkel kelt sikra érdekeinkért.

Szóval mi, zsidók sokat köszönhetünk neki! S még mennyi mindenért tartozhatnánk Visontai dr.-nak hálával, ha működési körét kitágítanók?!

Pedig rajtunk áll!

Ha Visontai dr.-nak a honatyák között juttatunk helyet; ha oda állítjuk a törvényhozók közé; ha azok elé küldjük maró, zuzó, meggyőző ékesszólásával, kik a zsidók megdobálásában találják élvezetüket; ha érdekeink védelmére a képviselőházban nyujtunk neki alkalmat: akkor mi zsidók, s a miszent ügyünk csak erősebb alapokon fog nyugodni.

Ezeket az erősebb alapokat könnyen megszerezhetjük. Csak a gyöngyösi zsidóknak kell akarniok!

Gyöngyösön a független és 48-as párt egészen Visontai dr. részére állt, a választás eredménye tehát teljesen a zsidóktól függ, mint a kik 240 szavazatukkal úgy meg erősíthetnék a független és 48-as párt akaratát, hogy ez emelkednék érvényre.

Ha a gyöngyösi zsidók, kik a kormányt egyébkor támogatni szokták némi tartózkodással fogadjuk szavainkat, hát gondolják meg, hogyha a kormány erre a kerületre nagy sujt fektetne, hát nem már máshol megválasztott képviselői közül állítana jelöltet, hanem azok közül, kik az utóbbi választás alkalmával kiestek. Ebben az esetben is helyén volna ugyan, ha hitsorsosunk mellett foglalnának állást, mennyivel jobban teszük tehát most, midőn nem ez az eset forog fenn! Álljanak tehát Visontai Soma dr. részére, mert benne érdekeiknek bizonyára erősebb és hivottabb védőjére tesznek szert, mintha akármilyen szabadelvű kormánypárti képviselőt küld is Gyöngyös az országházba.

És mért ne tennék? Hisz képviselőt csak érdekeink képviselőtére szoktunk választani? Mért ne segitenők be Visontai dr.-t az országházba, ha mindjárt a 48-as és függetlenségi párt elveit vallja is. Nem tartozunk-e hálával ennek a pártnak? Talán csak nem feledte még el egyetlen zsidó sem azt az erőteljes, megnyugtató hangot, melylyel a most lezajlott költségvetési vita alkalmával a független és 48-as párt a zsidóság védelmére kelt? Hiszen még élénken visszhangozhatnak minden zsidó lelkében Irányi Dániel, e párt vezérének szavai, melyek az antiszemitákkal való minden közösséget kitagadtak! Gyöngyös zsidó választói gondolják meg ezt!

Gondolják meg, hogy egy törekvő, tehetséges hitsorsosunknak nyujthatnak tágabb tért a működésre s nem csak a saját érdekeik, hanem az összes magyar zsidóság védelmére.

Gondolják meg ezeket — s aztán foglaljanak állást Visontai Soma dr. mellett!

Eljen Visontai Soma dr!

A „Constitutionell“ cikke.

(H. S.) A Párisban megjelenő, erősen katolikus szellemű, conservatív „Constitutionell“-ben f. é. jan. 27-én Henri des Houx tollából az antiszemitizmust s különösen Drumontot elítélő hatalmas cikk jelent meg. Henri des Houx, a ki katolikus ember, ki meghittje volt XIII Leo pápának, a ki a „Journal de Rom“ főszerkesztője volt, a ki maga is barátja és collegája volt Drumontnak, az a Henri des Houx írta ezt! Igaz, Henri des Houx fia

annak az országnak, hol megszületett az új kor szentháromsága: az egyenlőség, testvériség, szabadság? Nem is csodáljuk hát — csak örömmel vesszünk róla tudomást.

Pedig jól esik ez a felszólalás, kimondhatatlanul jól esik, mint a friss sebekre az enyhítő balzsam. Ez a felszólalás az összes zsidóság homlokáról eloszlatta egy pillanatra a borot, mert olyan embertől száramzik, kinek szava a latban nyom valamit. Különösen mi, magyar zsidók érezzük jótékony hatását — s talán fogjuk is érezni.

Mert csak most zajlott le Drumont magyar kollegáinak harezi riadása. Igaz, ez a harezi riadó, bár meg se mozdultunk, nem tett bennünk kárt; akadtak az emberi méltóságnak védői nálunk is, kik könnyű szerrel sarokba szoritották a csorba, rozsdás, antik, vértszomjazó fegyverek diestelen villogtatóit. De ki tudja méhében mit rejt a jövő?

A választások küszöbén állunk. Tisza-Eszlár már egyszer az antiszemiták malmára hajtotta a vizet, tehát ezek az igen tisztelt urak jövőjüket biztosítandók most sem fognak irtózni egy csomó botránytól. Napirendre fogják hozni. A tudatlan, elszegényedett, laikus tömegnél csak ilyesmivel lehet hatni; az kell neki, a mi idegeit izgatja, féktelen, vad vágyának nyujt táplálékot, s nem az a mi czélszerű.

Erre jó a zsidó. Üsd, vágd, szúrd, öld!

Es mért? Mert szorgalmával megszerzi mindennapi kenyerét; mert megél a jég hátán is; mert van boldog családi élete, mert jobban szeret a templomba járni, mint a korezmába; mert káromkodás helyett imádkozik; mert használja eszét és nem hagyja a Mózi zsidónál; stb. stb.

S ezt mind bűnül rovják fel nekünk — a kereszténység nevében.

Hogyne helyeselnők tehát Henri des Houx felkiáltását: „Milyen félremagyarázása ez a vallásos érzésnek!“

Szeretnők, ha hazánk minden egyes polgára elolvassná a „Constit.“ említett cikkét, hogy mindenki maga szerezhetne meggyőződést az antiszemitizmus mibenlétéről. Szeretnők, ha mindenki megolvassná, hogy azt, ki a fajt, melynek kebelén az apostolok, a madonna, maga a keresztény megváltó is nevelkedett, ki megbecsteleníteni merészli, hogyan töri izzé-porrá „Henri des Houx“. Szeretnők, ha minden honfitársunk mélyen szívébe vésné e katolikus író e szavait: „Mi nem tehetjük valamely faj vallását üldözésünk tárgyává, ezt csak annak rablóival szemben engedhetjük meg magunknak. Mert mutassatok olyan fajt, olyan nemzetet a világ szinpadán, mely kebelén rablókat és gyilkosokat is nem nevelt volna?!“

Szeretnők, ha a választások előtt honfitársaink megfontolnák Franciaország legnagyobb és legrégebb lapjában körzétett ezen felszólalást — s úgy mennének a választási urna elé. Napilapjaink pedig, melyek urai a közvéleménynek s melyek az emberi jogok védelmét, mindig legszen- tebb kötelességüknek tartották, reprodukálhatnák a „Constitutionell“-nek ezen cikkét, hogy polgártársaink, — kiket némelyek félrevezetni törekednek, s kiket némely, bőrükben

meg nem férő elemek a középkor véres napjainak megújító eszközeül akarnak felhasználni, — megtudják: e nemű mozgalmakról mint vélekedik a külföld, Franciaország, Europa vezéreszméinek szülőföldje!

Akkor a Henri des Houx cikkének jótékony hatását a jövőben is fogjuk érezni, és pedig nem csak mi, magyar zsidók — hanem hazánk belbékéje is!

Gyöngyszemek a talmudból.

Nagy a munka érdeme! A sechina (isteni gloria) nem lakozott Izrael táborában, míg munkát nem végeztek, mert irva vagyon: „És midőn Mózes látá a munkát, megáldotta Izraelt és Isten dicsősége megtölté a helyet.“

„Mint hogy rosszat nem cselekedtem, már mostan heverhetek“, ha ezt gondolod fiam, akkor nem értetted meg egészen a szentírás szavait: Nem csak az van irva „kerüld a rosszat“ hanem mindjárt utána az következik „és cselekedjél jót.“

A bölcseségnek van egy kerítése: a hallgatás.

Ha a szó egy szelat (4 denár), a hallgatás kettőt ér.

Bölcs, a ki bölcsen hallgat, de nem mind bölcs, a ki hallgat.

A ki kivonja magát a közös baj alul, gyalázatára válik embertársainak: a ki hasznot huz a közös bajból, annak megnevezésére az emberi nyelv még nem talált szót, a gyehenna tüze nem elég forró egy ilyen gonosztevő megbüntetésére.

A baj közössége fél vigasztalás.

A ki nem hű a földhöz, mely neki életet ad, az nem lehet hű szüleihez, nem gyermekeihez, még kevésbé Istenéhez! de embertársainak éppen veszedelmére válik.

Szavak, melyek szivből jönnek, szivhez mennek.

Majd ha tigris gödölyével lakik együtt, anyós és meny is megfér egymás mellett.

Mielőtt az Örökkévaló törvényét kinyilatkoztatta volna, azt mondá Mózesnek: menj és tudd meg hogyan gondolkodnak Izrael leányai, ha ők hajlandók a thorát elfogadni, akkor meg vannak már nyerve a férfiak is. (A nő befolyása a férfira a régi népek egyikénél sem volt oly nagy és nyilvánvaló, mint a zsidóknál.)

Reszket az izsop (alacsony fű) mert lángba borultak a büszke czedrusok.

A hatalmas szarvu bakkecske is valaha gyenge gödölye volt.

A vég megmutatja, milyen volt a kezdet. (Végén csattan az ostor. Magyar közmondás.)

A balgának hiában irod tele a tekerceket; a bölcsnek egy jel is elég. (Sapientia sat.)

Ezzel az emberrel összeköttetésbe ne lépj“ válaszolá a mester „Mivel indokolod, rabbi, e tanácsodat?“ „Láttam“ felelt a kérdező, „hogy megrugott egy alvó ebet, ki nem is volt utjában, egy másik alkalommal láttam mint szurta, ütötte lovát, mert nem bírta a rárakott terhet; jó és jámbor ember ilyet nem tesz; mert irva vagyon: Az igazságos ismeri barmai lelkületét is.“

A ki nem könyörül a nyomorulton, az nem Abraham ivadékaiból való és nem is érdemes a jehudi nevezetre.

Egér, mely rajta fekszik a denáros zsákon (a zsugori).

Nincsen haszontalanabb teremtménye a Mindenhatónak a zsugorinál, utálják azt még a lég madari is.

Talmudista.

HAZAI HIREK.

— **Népesedési mozgalom.** Január 30-ától február 5-éig a pesti izr. nagyhitközség kebelében született 59 gyermek, 35 fiu, 24 leány; ezek közül törvényes 50, törvénytelen 9. Haláleset előfordult 43, 26 férfi, 17 nő; ezek közt 5 éven aluli gyermek 25. Esketés volt 18.

— **Tapolczán** — írja levelezőnk — f. hó 9-én volt a bíró választás, mely alkalommal a városi tanácsba Marton Gáspár (hitsorsosnuk), a képviselő testületbe pedig Dr. Fischer Gyula választattak be, előbbi egyhangulag, utóbbi pedig 185 szavazattal. Annál öröndetesebb e tény, ha egyuttal azt is regisztráljuk, hogy ez antiszemitanak hirdetett városban nemcsak két zsidót választanak meg, hanem Vadnaynak két legintimebb barátja, szintén véres száju antiszemiták, ugy a képviselőtestületből, mint a tanácsból kimaradtak. Annnyival is inkább adunk erről örömmel hírt, mert ebben az idők megváltozását és főképp azt látjuk, hogy az antiszemizmust már az antiszemiták maguk is kezdik megvetni.

— **Szemnecz Emilt**, a 8%-es lap volt munkatársát a kir. tábla két hónapra ítélte el. Ugyanis, midőn azt a nevezetes 8%-es pert tárgyalták, Verhovayt „enbecsületessége“ miatt másfélévi fogházra ítelték el. Ez úgy látszik Szemnecznek kevés volt (ő többre becsülte Verhovayt) s méltó haragjában a bíróságot szidalmakkal illette. Valóban kíváncsiak vagyunk, hogy a Rothschildot lemészárolni akaró híres zalaegerszegi képviselő úr mit szól ahhoz, hogy őt a bíróság csak két óra ítélte el. Mert bármily szerénynek ismerjük is Szemnecz urat, de azért magát mégis csak többre becsüli Verhovaynál. Hisz végtére nagyobb ember is ő, mint Verhovay; leginkább bizonyítja ezt azon körülmény, hogy mikor ő beszél, nem távozik el az egész ház úgy, mint Verhovaynál. Különben a kölcsönösség törvényénél fogva most ugy illenék, hogy Verhovay úr szidalmazná a bíróságot, hisz már oly rég nem olvastuk nevét a „törvényszéki csarnok“ rovatában.

— **Ágai Adolf** tiszteletére, ki Kolozsváron az E. M. K. E. javára tartott felolvasáson s az ottan kiadott „Elevén Hirlap“ egyetlen számának szerkesztésében is részt vett — a kolozsvári kir. közjegyző D o r g ó Albert ebédet rendezett, melyen számos író s a számos intelligens előkelőség is jelen volt. A szellemes vendéget a házigazdán kívül többen felköszöntötték.

— **A pesti izr. nőegylet álarozos bálja**, melyet f. hó 9-én tartottak meg a redoutban, ugy anyagi mint szellemit tekintetben igen jól sikerült. A legszellemesebb maszkák adtak találkát ez estélyen s kiváló jó kedvre ragadták az egybegyült diszes közönséget. Volt táncz, kaczaj elég. Az anyagi siker is igen jól ütött ki, mely valóban nagyon is elkel annak a nemes czélu egyletnek, melynek jótékonyágát annyi és annyi szerencsétlen ember áldja, s a mely eddig fentartott intézményeit mostanában egy újabb jótékony intézménnyel szaporította — s ez a félárvak neveltetése és kiképeztetése, mire bazánkban egyedül a pesti izr. nőegylet áldozatkészsége vállalkozott.

— **Trefortot** 70-ik születésnapja alkalmából Homonnán dr. Ungár Sámuel, zemplénmegyei főorvos üdvözölte a megye orvoskara részéről; s az odavaló zsidó hitközség is ünnepélyt rendezett tiszteletére.

— **Az orsz. rabbiképző ifjuságának önképző köre** f. hó 6-án tartotta diszgyűlését, mely igen sikerültnek mondható. Első felolvasó Handler Simon volt, ki Madách „Az ember tragédiája“ című szép tanulmányában a tragédia problémáját fejt ki, összehasonlítva ezt az e nemben legregőbb és legkitünőbb művel: „Hiobbal“, Spira Jakab Vörösmarty Szózatának igen sikerült héber fordítását mutatta be. (I. az „Irodalom“ rovatát.) A fordítás remek, hiven sugározta át az eredetit, a mellett minden ízében héberes. Csinos értekezést olvasott fel Eisler Mátyás „A héberék társadalmi élete“ cím alatt. Ezenkívül volt két szavalt is. A diszes közönség bőven juttatott tapsaiból a felolvasóknak.

— **Dunaföldvárrott** — írja levelezőnk — f. hó 6-án volt a st. qu. hitközségi elnök választás, mely azt eredményezte, hogy Steiner Fülöp, nagykereskedő választatott meg egyhangulag, kinek működése elé nagy várakozással néznek, annyival is inkább, mert a hitközség jelenlegi viszonyai oly kedvezőtlenek és ziláltak, hogy valóban energia és ügyesség kell azok rendezéséhez. Ez annyival inkább nehezebb, — legalább eddig így volt, — a mennyiben eddig a hitközség ügyei iránt oly negligentiát és közönyt tanusítottak, mely egy hitközség felvirágzását, csakugyan lehetlenné tette. Igen óhajtanók, ha Steinernek sikerülne e közönyt, a nagyon sok miseria e kútforrását megtörni, hogy azután e különben derék hitközség minél előbb fejlődésnek és virágzásnak induljon. — Ez őszinte óhajunk.

— **Az aradi izr. jótékony egylet** febr. 6-án Lustig Adolf egyleti elnök vezetése alatt közgyűlést tartott. Az ez alkalommal előterjesztett évi jelentésből a következő tételek figyelemre méltók: A kezelési pénztárnak összes bevételei voltak 3026 frt. 86 kr., összes kiadásai 2567 frt. 37 kr., tehát pénztári maradvány az 1887-ik évre 459 frt. 51 kr. — 1886 évi jan. 1-én az egylet alaptőkéje 21,474 frt. 6 kr. volt, mely az év folyamán dr. Winter Adolfnének bold. szülei emlékének tiszteletére tett 50 frtos adományával, és az egylet államkötvényei névleges értékének 89 frt. 11 krnyi áremelkedésével szaporodván 1886. évi december hó végén 21,613 frt. 17 kr. — A számvizsgáló bizottság is megtette jelentését, melyből kitünik, hogy az egylet 1886. évi zárszámadása és alaptökemérlege megvizsgálatván azt minden részében helyesnek találták. Leopold Rezső indítványára az egylet felhívást fog intézni, az izr. hitközség azon tagjaihoz, kik eddig még nem tagjai az egyletnek, hogy az egylet kötelekeibe lépjenek és évi járulékokkal támogassák az egylet nemes céljait. Ifj. Weisz Mór indítványa folytán az új választást mellőzték és a jelenlegi elnökséget és választmányt a közgyűlés azáltal tüntette ki, hogy állásában a folyó évre is megerősítette. Elnök tehát ez évben is: Lustig Adolf,

alelnök Bing Vilmos, pénztáros: Pollák M. A., alaptőkegondnok: Sonnenfeld József, titkár: Rosenberg Lipót. A tiztagu választmányt, a négy jegyzőkönyv hitelesítőt és a 4 taguszámvizsgáló bizottságot is újra megválasztották. Végül Lustig Adolf elnöknek az egylet sikeres vezetésében kifejtett buzgalmaért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

— **Dr. Wiener Mark**, mindsenti rabbi f. hó 13-án, a szabadkai rabbi, Kutna Márk, leányával, Linával Szabadkán összekel.

— **Nemes tett.** Zala-Lövőről írják nekünk, hogy a napokban a községnek egy tiz éves kis keresztény leányt küldöttek a nyakára 900 forintos számla kíséretében egyik gyermekmenhelyből. A község nagy zavarban volt, sehogy sem tudta előteremteni a nagy összeget. (Mint az esztergomi zsidók imaházukra.) Végre egy környékbeli zsidó földbirtokos, Grünhut Sámuel kíségette őket a bajból: a kilenczszáz forintos számlát kifizettette s a kis leányt keresztény vallásu jószágigazgatójánál nevelteti keresztény szellemben. Tetszik tudni mi nem is ismerjük a felebaráti szeretetet!

— **Aradon** bold. Steinhart Jakab főrabbi emlékének tiszteletére f. évi febr. 10-én d. u. 1/2 2 órakor, mint elhalálzásának évfordulója napján, a zsinagógában gyász isteni tiszteletet tartottak.

— **Szwarcz Ármin** vasuti építkezési vállalkozót ő Felsége a király a napokban — a vasutépítés körül szerzett érdemei miatt „Zimonyi“ előnévvel nemesi rangra emelte.

— **A vácsi izr. st. qu.** hitközség kebelében, mint értesültünk, Reiser László, iskolaszéki elnök buzgolkodása folytán üdvös mozgalom indult meg egy a kor igényeinek megfelelő új iskola-épület emelése érdekében. A mult hetekben megválasztott előljároság az iskolaszék sürgetésére Goldberg Guttmann elnöklete alatt a mult héten teljes ülést tartott e tárgyban, s bár az iskolaszék elnöke hatásosan fejtegette az építkezés szükségességét, mégis akadtak egyesek, még hozzá a vagyonosabbak közül, kik a nemes törekvéssel szemben egészellenzékét képeztek, mi a gyűlést zajossá tette. Reméljük azonban a lelkesült többség a szép tervet meg fogja valósítani, mi annál is inkább kívánatos, mert az iskola-épület mai alakjában semmiképen sem felel meg a kor igényeinek.

— **Eltűnt zsidó leány.** Galgócson Szeszler Ábámának 28 éves leánya, Zsófi, ki a katolikus hitre akart áttérni, (miután az odavaló plébánosnál huzamosb ideig tanult) f. hó 6-án, két nappal a kikeresztelkedés előtt eltűnt. Közeledik a husvét!

— **Rosenberg Henriettet**, a jótékonyágáról ismert írónőt, a zala-egerszegi jótékony nőegylet elnökévé választotta meg.

— **A csurgói izr. nőegylet** által kiküldött bizottság az ottani izr. templomban felállítandó orgona alapjának javára f. hó 12-én Csurgón a „Fehér ló“ vendéglő termében zártkörű tánczvigalmat rendezett.

— **Komáromban** az „Ahavoth Achim“ (testvéri szeretet) egylet mult hó 30-án tartott közgyűlésén megválasztotta tisztviselőit. És pedig elnökké: Neumann A. L.-t, alelnökké: Fried Sándort, ellenőrré Bernstein Miksát, pénztárossá: Weisz Fülöpöt, továbbá 11 bizottmányi tagot. E közgyűlés egyszersmind azon eléggé nem méltányolható határozatot hozta, hogy az özvegyi illetményt, mely 14 évvel ezelőtt az egylet megalapítása idejében

csak 100 forint volt, most 250 forintnyi összegben állapítják meg.

— **Jótekonyság.** Hirshfeld Adolf, abai földbirto-
kos, az abai izr. hitközség részére 400 frtos alapítványt
tett oly célból, hogy az alapítványi összeg kamataiból az izr.
imaház tetejének javítását eszközöljék. Ez a tett magában
hordja elismerését.

KÜLFÖLDI HIREK.

— **Párisból** írják lapunknak: A franciaországi rab-
binatus rövid idő alatt 3 legméltóbb képviselőt veszíté el.
Lipmann lillei rabbinus halála után Levy Simon
bordeauxi főrabbi hunyt el s most egy újabb, az eddigiek-
nél nagyobb, az eddigieknél lesújtóbb halálesetről kell hirt ad-
nunk. Ugyanis Marx S, a bayonnei Consistorium nagyrab-
bija hunyta be örökre szemeit a napokban. Benne a zsi-
dóság diszét, hazája legjobb fiát veszíté el. Temetése ritka
ünnepélyes volt. A ravatal fedőleplének széleit a polgármester,
a praefect, a törvényszéki elnök, a lyceum direktora s a
girondei zsidó Consistorium elnöke vivék. Fényeskedjék neki
az örök világosság!

— **A pétervári tudományos akadémia** — amint
örömmel értesülünk — dr. Caro Jakab tanárt, hitsorsos-
unkat, rendes taggá választotta.

— **Németországban** írják, hogy a tanítók, ha azok
nyilvános iskolákban való tanításra képesítve vannak, s
alkalmazást nem a saját hibájok folytán nem nyertek,
általában csak a hat heti szolgálatra vannak kötelezve.
A birodalmi hadügyminiszterium ezen fontos határozatá-
nak üdvös voltát különösen a zsidó tanítók érzik, kiket, —
mintha csak Németországban is Trefort volna a közoktatás-
ügyi miniszter — nyilvános iskolákban nagy ritkán alkalmaz-
nak, s a kik ennél fogva három évig voltak kénytelenek
katonáskodni.

— **Sydneiben** (Australia) a lóvonat egészen a zsidó
templom mellett vezet el. Az igazgatóság rendeletett adott
ki, emly szerint a lóvasuti kocsisok arra köteleztetnek, hogy
szombat és ünnepnapon a zsidótemplom előtt a lehető leg-
lassabban hajtsanak.

— **Londonban** Mr. Marks, a legjelesebb arckép-
festők egyike, a napokban egy képet fejezett be, mely bi-
zonyára a jelenkor legérdekesebb képei közé tartozik. A kép
különbön Rothschild Mayer Nathaniel lordot ábrázolja, mi-
dön az esküt teszi le a páirek házában és pedig fedett
fővel (mi a londoni felsőházban még nem történt) jobb ke-
zében az ó-testamentomot, baljában pedig az arannyal pa-
zar fényessé himzett fejedelmi diszú páiri ruhát tartva. A
kép már azért is nevezetes és mintegy korszakot alkotó,
mert ez az első eset, hogy zsidó páirré lett.

— **A boroszlói zsidó seminariumban** jan. 27-én
ülték meg alapítójának, Fraenkl Jánosnak, emlékünne-
pét, mely alkalommal két rabbi-növendéket Dr. Guttmant és
Dr. Wintert is rabbivá avattak fel.

— **Az oldenbrgi nagyherceg** a weilburgi kerü-
leti rabbi, Goldschmidt J. drt. tartományi rabbivá
és a zsidó elemi iskolák tartomány-gyűlési előadójává
nevezte ki, mely minőségben a rabbi még 1-én kezdi meg
működését. A jeles rabbinak ezen kitüntetését, ki jeles
paedagogus és kitűnő vallás-író, örömmel üdvözlük egész
Németországban.

— **A Münchenben** nem rég elhunyt özv. Kronné
vagyonából 140,000 márkás alapítványt tett, melynek kama-

taiból felerészben a város szegényei, telekezeti különbség
nélkül, fele részben pedig a szegény zsidók részesítendők.

— **Brodyban** a nem rég elhunyt dr. Zucker, lem-
bergi képviselő, emlékére gyászünnepélyt rendeztek.

— **A bécsi Göthe-egylet** választmányi tagjai közt
egy antiszemita is volt, t. i. Fliegl tanár ur. Az egyletnek
most tartott közgyűlésén az egész választmány újra választ-
tatott meg, csak dr. Fliegl nem. Hja! ott csak felvilá-
g os ult embereknek van helyük!

— **Königswarter báró** Bécsben nemrég egy 100,000
frtos alapítványt tett bécsi születésű, jó magaviseletű, sze-
gény egyetemi hallgatók javára. Most a nemes báró a
bécsi ille t ő s é g ü e k r e i s kiakarja jótekonyságát ter-
jeszteni, de a tanács nem egyezik bele s az első kikötés-
hez ragaszkodik.

— **Livornóban** 1873-ban Kaid Nissim Samama
gróf végrendeletileg 200000 frtot hagyományozott egy
Jeruzsalembe felállítandó rabbi-seminariumra és 75000
frtot Tiberiás, Hebron és Safad községeknek. Az örökösök
pert indítottak e végrendelet ellen, melyben a végtárgyalás
csak nemrégiben volt és azt eredményezte, hogy a vég-
rendeletet érvényesnek ismerték el.

— **Az elhunyt Rothschild Károly** rokonai — mint
megbízható forrásból értesülünk — M. m. Frankfurtban
egy nyilvános könyvtárt szándékoznak alapítani.

— **Dreyfus insultalóját,** Rabuel urat a tör-
vényszék 3 havi fogházra ítélte, mivel a bőrében nem fért
meg. Ő kegyelme a Bourbon palotában neki esett Dreyfus
képviselőnek és tetteleg bántalmazta is, mivel ez állítólag
rágalmazta őt, pedig tény, hogy csak pénzbeli segélyben
szokta részesíteni Rabuel úr most már rá ér gondolkozni
a rágalmazás és segélyezés közt való különbség fölött.

— **Singer Ignác** ur, mint nekünk Bécsből írják,
10,000 frtot adományozott az osztrák vöröskereszt-egyesü-
letnek azon kikötéssel, hogy annak kamatait a közös had-
sereg tisztjeinek özvegyei és árvái élvezzék, kivéven háború
esetét, a midőn is a kamatok fele a megsebesültek ápolá-
sára fordíttassék.

— **Londonban** a napokban Viktoria királyné ter-
meiben egy hangverseny volt, melyen Beethoven híres sep-
tettje (Brahm sonátája G-ben) a „Kol Nidre“ is előadatott.

IRODALOM.

A középkori zsidók a kulturharcban.

(Folytatás.)

A zsidóbölcészlet fénypontja a XII-ik századba esik.
Legelőbb is a Sohart emlitem meg, melynek, hogy ki
volt szerzője és létrejöttének pontos idejét manapság sem
tudják még egész biztossággal. A Sohar a gondolatszabad-
ságot a dogma és irás fölé helyezi. Istennek egysége és
anyagtalansága, a lélek halhatatlansága és a szabad akarat
benne a vezérgondolat és ezek nagyobb jelentőséget kölcsö-
nöznek neki. Josef ben Zadik Ibn Zadik ugyan-
ezen században írta meg logikáját. Abraham Ibn
Dauid szintén ekkor írta: „A legfőbb hit“ című művét,
melynek alapeszméje röviden e néhány szóban van össze-
foglalva: „Mindен bölcészeti teoriának célja az erkölcsi
czielok gyakorlati megvalósítása, s a zsidóságnak is éppen
ez a célja“. Ennél magasztosabbat bölcész s ohasem állí-
tott; tökéletesen megfelel annak, mit Fries 700 évvel
később a „Primat-praktische Vernunft“ néven nevezett.

De hagyjuk ezt; száz más bölcsön, kiknek nevét megőrizte a tudomány, túlteszem magamat, hogy e századnak legnagyobb szellemével, Maimonides-sel foglalkozzam. Hogy bölcsészetével az Averroec iskolájához tartozott volna, az már régen felderített tévedés.* Maimonides egészen a tulajdonképpeni zsidó és a minden bölcsészetnek alapját megvető görög bölcsészetre támaszkodott. Leginkább Aristoteles híve volt, de önálló alapon; gyakran eltért ennek elveitől, sőt nem ritkán meg is döntötte. Felhasználta Sokrates, Xenophont és Platót, továbbá a stoikusokat a peripatetikus aphrodisi Alexandert és az eklektikus Themestiust. Nagy bölcsészeti munkájának czime: More hanebuchim (A tévelygők vezetője). Skaliger azt mondja „A tévelygők vezetője“-t nem lehet eléggé dicsérni; és Casaubonus eme dicsérő szavakban nyilatkozik felőle: „A mi a vallás keretébe vág azt vallásosan tárgyalja, a bölcsészetit bölcsen, az istenit isteni módon.“ Így értelmezte őt ezen kor. E mű vezéreszméje ez: „Az embert cselekedeteiben ne a tekintélyben való hit vezérelje. A helyesebb tudásnak soha se fordítsunk hátat, mert szemünk előtt s nem hátul van“, másutt meg így nyilatkozik: „A vallás czélja: bennünket megtanítani, hogy az erkölcsi érzéssel egybehangzóan gondolkozzunk és cselekedjünk, s hogy a tökéletességet megközelítsük“. Mindkét tekintetben messze túlszárnyalja a keresztény scholasztikát, mely egyébiránt az ő elveire épített.** Művét latin, német, spanyol, angol stb. nyelvre már számtalanszor lefordították. Maga Spinoza is, hogy mennyire áll Meimonides befolyása alatt, azt Joel megbecsülhetlen adatokkal bizonyította be.*** Albertus Magnus és aquinoi Tamás annyira rátámaszkodnak Gabirol és Maimonidesre, hogy ezen megelőzőik nélkül el sem képzelhetők; ennél fogva elmondhatjuk azt is, hogy zsidóság nélkül scholasztika és scholasztika nélkül a bölcsészet továbbképződése lehetetlen lett volna.

Maimonides korából még két férfit kell felemlítenem. Előbb Levi ben Gerson, igen nagy tiszteletét, védőjét és tanainak továbbképzőjét említem, a kit tulajdonképpen Maimonides folytatásaként tekinthetünk és ki „Milchamoth“ czimű főművével nemcsak a zsidóknál keltett feltűnést, hanem Picus de Mirandola, Rauchlin János, Kepler és más keresztény bölcselők is dicsérrettel emlékeznek meg róla. A másik Chasdai Crescas, a ki, bár Maimonidesnek sok tekintetben jogos ellenfele, mégis már csak azért is megérdemli figyelmünket, mert ő volt az első, ki elvileg Aristoteles-sel és tekintélyével harczra kelt, sőt 1410-ben, tehát sokkal

* Maimonides csak élte vége felé ismerkedett meg Averroec műveivel. Munka „Journal asiatique“ p. 31 ff. Juillet 1842; Renan, Averroec et l'Averroisme, pag. 179.

** Hasonlitsuk össze pl. N. Joel művével „A zsidó bölcsészet befolyása a keresztény felfogásra.“ Megjelent Frankl: „Monat-schrift“-jeiben 210 o. ff., 1860. ugyane szerzőtől, „Verhältniss Albert des Grossen zu Moses Maimonides Boroszló 1863.

*** Dr. M. Joel, Spinosas theologisch-politischer Tractat auf seine Quelle geprüft. 1872.

előbb, hogysen a keresztény kutatók az Aristotelesi kényszerhit ellen kikelni mertek volna „Or Adonai“ (Az isten világossága) czimű nagyszerű művében tönkre tette annak világnézetét és természettanát.

A testi egészségüknek ápolását, valamint czélszerű diéta által saját testük megtermettségének megőrzését, a betegek ápolását és helyrehozását a zsidók erkölcsi kötelességüknek tekintik. Ennél fogva a legtöbb tanító, képzett orvos is. Milyen lelkiismeretesen fogták fel ezt a hivatást, azt Maimonidesnek a betegek meglátogatására készülő orvosok számára írt imája mutatja.* Mondhatjuk, hogy a Montpellierben és Salerno-ban* a zsidók által alapított iskolák létrejöttéig tulajdonképpen az akkor ismert egész világon csaknem egyedül a zsidók voltak az orvosok, kikhez Spanyolországban később az arabok csatlakoztak, mignem száműzték őket s ismét csak a zsidók lettek az orvosi tudomány egyedüli képviselői. Fejedelmek és papok, kik a zsidókat a leggaládabb módon pusztitgatták és üldözték, mégis, mint például I. Ferencz Franciaországban, nemcsak keresztény, de még kikeresztelkedett udvari orvostól is irtóztak. Volt idő, midőn valamennyi fejedelem és prelatus élete zsidó udvari orvosok kezébe volt letéve. Még a XVI-ik században is nagyrészt zsidók voltak a leghíresebb orvosok, (névszerint: R. Max Samuel, Farrogut, Isaac ben Suleiman Israeli, Abraham Cabri, R. Profatius, Pierre de Nostre Dona, Judas Abrabonel Filius, Zakut Filius, Porta de Leon, Abram de Batmos, Dávid de Pomis és sok más.) (Folyt. köv.) **Dr. Kausz Jakab.**

— **A veszprémmegyei izr. tanító-egyesület** a következő tétéleket tűzte ki pályakérdésül: I. Ismertetessék meg Veszprémmegyének bármely községe (szülőföldismertetés) módszeres mintaleczkében a népiskola III. osztályában. II. Dolgoztassék ki részletes tan- és óraterv hatosztályu izr. népiskolák számára a héber tantárgyakra nézve. Ide sorolandók: a) héber olvasás, b) imafordítás, c) biblia, eredeti szövegben és d) héber nyelvtan. Az I. tétel pályadíja egy, a II. tételé két arany. A pályamunkák szerzőjük nevét jelíges levélben rejtve 1887. május 25-ig küldendők be az egyesület elnökségéhez. Veszprém 1887. február hó 9-én. Baum Fülöp, egyl. elnök, Schvarcz Samuel, egyl. titkár.

Kol koré.

(A következőkben a „Szózat“ igen sikerült héber fordítását közöljük melyről különben lapunk más helyén emlékezünk meg.)

*B'li hiszmotét hiczcóméd no
Ben — Hágár leárczécho,
Hi ársz'cho, hi gám kiv'r'echo,
T'chalk'lecho, t'chaszecho.*

* Ezt az imát Mendelsohn Moses fordította le s francziául részben Bed'ide, Les juifs en France, en Italie et en Espagne etc. (3 edit.) 489 oldal.

** Astruc, Hist. de la faculté de Medic. à Montpellier p. 14; Prunelle, Discours sur l'influence de la Medic. sur la renaissance des lettres p. 44—60.

*Hinné v'szévél bilodehó
Én monóách l'rágloch,
Im l'sevet im l'cheszed timezo
Poh chájoh, movszoh loch.*

*Kámme p'omim nozál neczách
Avoszecho b'né-chorim,
Ze elef sonim jeduiboku
Boh s'mosz haggiborim.*

*Poh nilchámu márchosz Árpád
Milchomosz m'od ajumosz
Póh sov'ru z'roosz Hunyad
Esz motosz háhmosz.*

*Háchérusz! poh noszeu leédusz
Digléch dám umvuchó;
Koreu nofelu hággiborim
B'milchomo memussocho.*

*Uvén m'vuszosz m'vukosz m'czukosz
Bén kol czoro veczoroh,
M'ot ulom lo m'fuzzor meforod
Poh Ummo nekoro.*

*V'szévél czoráchász elecho!,
Hássooh lo ofeszoh
Elef sonim tiszbol, bákkés
O chájoh, o movszoh!*

*Avol lo lászov sofechu n'foszosz,
Dom k'májim nigorrim
Lo láhevel hészach deogoh
Hálvovosz hájekorim.*

*Lo láttoku killu kochom
Ruách rom v'hászkoloh,
Lo lászeker rovezoh bohém
Kol oloh ukloloh*

*Boh jovoh od, im szimoh hi
Dor t'suoh, dor t'hillo
Czokun láchás, m'nászim náfsow
Lo r'vovosz biszfilloh.*

*O boh jovoh, im szimoh hi
Movesz, mosz hájesorim
Kol hoorecz middám r'tuvim
Juvlu oz lákvorim.*

*V'hákkever bo ummo joredu
Szovevim szochechim l'ummim,
Ursziszé d'moosz mázhirim
Bevász- én ánsé szomim.*

— Lásd az első két sztrophát. —

Dr. Grosz Dávid.

Az „Egyenlőség“ eredeti elbeszélése.

Irta: Dr. Bácskai Albert.

(VIII. folytatás)

Rézike egy nap reggelén, a mint ágyából fölkelni készült, erőtlenül hanyatlott vissza párnáira.

A sok munka és éjjeli virrasztás egészen kimerítették gyöngye szervezetét; beteg lett, súlyos lázbeteg. A kerületi szegény-orvos, a ki meglátogatta, csak egy nagyot tudott sohajtani felette, irt számára valami receptet és aztán fejcsóválva csak annyit mondott, hogy nyissák ki az ablakot, mert a kis leánynak üde, friss levegőre és jó táplálékra van szüksége és azzal odébb állott a szegény-orvos ur, hogy a mindennapi kenyeret nélkülöző többi száz betegének is könnyű és tiszta hegyi levegőt és tápláló eledeleket javasoljon.

A kinyitott ablakot mindjárt be is kellett csukni, mert Czompókné asszony erősen protestált ellene: „No bizony, ezért a kis penészvirágért majd ő elhüti magát, azután meg a szoba melegéhez neki van legtöbb jussa, mert ő nyolcz krajczárral járul hozzá naponta; a ki nem életrevaló, meghal az amugy is, a királyné is meg fog halni, pedig az ugyan válogathat a friss levegőbea és tápláló eledeleiben.“ . . .

Szegény Dávidnak, majd hogy a szive meg nem szakadt a kegyetlen szavakra, ott állott a beteg leányka ágya mellett, mereven és gyámoltalanul nézte a Rézike láztól felpattogzott ajkait és beesett kék szemének tévelygő tekintetét; azután mikor senki sem volt a szobában, oda-dőlt a leányka párnájára, az izzó láz hevének perzselését érezte arcán, zokogva sugta a leánykának: „Ne csüggedj édes, ne fájjon neked semmi, nézd ezt a sok pénzt itt a kezemben, éheztem, szenvedtem érte csak azért, hogy ha eljön a szép tavasz, elvigyelek téged a szép Tátra bérceire, a hol könnyű lesz neked a hegy levegője, a hol meg fogsz gyógyulni . . . én dolgozom és kuporgatok ezután is, legyen akaratom erős . . . mi boldogok leszünk“ . . .

Dávid elhallgatott, a kis leányka arcza egészen átszellemült a biztató szavakra, szólni nem tudott, Dávid csak mellécskéjének heves pihegéséről látta, hogy imádottja megértette őt, de egyszerre vonaglani kezdettek a leányka arcának vonásai, aztán feltápáskodva félig kiemelkedett az ágyból, szeméit tévesen jártatta körül a szobában, sovány kezeit kinyújtá, mintha iszonyodnék Dávidtól, aztán hörögve, fuldokolva, csak e szavak hagyták el ajkát: „Tolvaj! . . . zsvány! . . . feltörtétek . . . engem megöltetek . . . hah!“ és ezzel visszahanyatlott párnáira, most már csak elhaló hangon ismételve e szókat! „Tolvaj . . . feltörtétek . . . zsvány!“ . . .

Dávid lábai gyökeret vertek az ijedt borzadályban, a leánykát nem lehetett elcsittítani többé, folyvást ama rémes szavakat emlegeté, a melyek nemcsak, hogy a két mesterlegény ajkán némitották el a trágár nótákat, de sokszor Czompókné asszonyt is felriasztották az olvasásból,

azt híven a tisztas asszonyság, hogy az ő ismeretes hősei elevenedtek meg hirtelenében.

Hangos káromkodással lépett a szobába a finom ember, Czompók ur.

Különös jó kedvében látszott ma lenni, és midőn azt látta, hogy a felesége hogy meghökken az ő káromkodásától, még ő biztatta nyájasan (már a hogy ez egy finom emberhez illik) „no, ne félj anyjuk, ugató kutya nem harap.“

Ezzel azután végignyújtódzott a karos székben és mialatt felesége a csizmáit lehántotta, diskurálni is kezdett.

— No Dávid, ma jó napom volt, olyan utam akadt megint, a melyen a fiáker ablakainak a függőnyeit le szokták eresztetni . . . hej ezek csak a jó fuvarok, a vendég azt se mondja, hogy hova, merre hajtson az ember, de az értelmes fiákeros felfogja mindjárt a helyzetet és olyan gondosan kerül ki minden lyukat, röget, hogy ha csupa merő majolika kancsó volna is benn a kocsijában, bizony bizony egy sem csorbulna meg . . . he he!

Jóska, a ragyás és Pista, a pisze nagyot röhögött erre, de csakhamar torkukra forrott a hahota, mert onnan a sarokból a Rézike gyöngé, téveteg hangja szólamlott meg újra.

— Tolvajok . . . hol a pénz . . . feltörtétek . . . megölnek . . . huh!

Elhallgatott mindenki; a legzordonabb, a legfásultabb kedélyt is mélyen illet meg a lázbeteg züllött képzelmének hangja; ha nem is a hit és a magába szálló áhitat, de a babonás félelem szállja meg az örült, vagy a lázbeteg szavára a durva lelkeket; valami bűvöset, természetfölöttit és rémeset látnak a megrendült emberi agynak fonák képelmében.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. B. L. C. Mindeddig nem történt semmi; ő nméltóságára nézve, úgy látszik, nem igen sürgös a válaszadás; hogy a szeszélyek e nagy embere mire határozza el magát, azt még sejteni sem lehet. Lehet, hogy a dolog, már Wahrmann iránti tekintetből is, a minisztertanács elé vitetik, hol Trefort határozatát megdönthetik.

Tapolczai. Köszönet a szép tudositásért; a mi a cikket illeti, sajnáljuk, nem közölhetjük.

F. E. P. A Szinnyei által említett h é b e r ujság nem lehet más, mint a Pozsonyban megjelent „Hajhudi“ jelenleg szünetel. Héber lapok tudunkkal a következők léteznek; Pétervárott megjelennek a „Hajom“ és „Hamélicz“ mint politikai n a p i l a p o k. Varsóban a „Haczeffra“ szintén politikai napilap. Lijokban (Poroszország) megjelenik a klasszikus héberséggel irt „Hamagid“ és Bródyban (Galiczia) a „Haiwri“, Jeruzsálemben megjelennek a „Chawaczelesz“ és a „Haczvi“, e négy utóbbi hetilap.

Szegedi. — Dunaföldvár. Önnek munkatársunk, L—y a következőket üzeni: Bármikor szívesen, egyébként adassék üdvözlöt a rektornak s compániájának.

G. J. Nagyváradi. Kérjük nézeteit egy önnálló cikkben kifejteni.

Machbi. Az „Ewer bochen“t nagy Kalonymos ben Kalonymos irta, Meisels csak németre fordította.

Községi hivatalnok. Ha ön mindenáron veszekedni akar, kár volt hozzánk tanácsért fordulni.

MEGJELENT:

GENESIS

vagyis

MÓZES ELSŐ KÖNYVE.

Fordította, nyelvtani és tárgyi magyarázatokkal ellátta

DEUTSCH HENRIK.

Ára 1 frt 20 kr.

Iskolák számára, a hol legalább 10 példányt rendelnek meg, 90 kr.

Megrendelhető a szerzőnél, Andrassy-ut 64. sz.

Magyar országos

központi takarékpénztár.

XV. rendes

közgyűlését

folyó évi február hó 27-én délelőtti 11 órakor az intézet helyiségében (IV. kerület, bécsi-utcza 4-dik szám, I. emelet) tartja meg.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. Zárszámadások előterjesztése a felügyelőbizottság jelentésével.
3. Mérleg megállapítása, nyeremény felosztás és kifizetés iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság indítványa a záloglevél-üzlet fogamatba vétele tárgyában.
5. Az alapszabályok módosítása.
6. Két igazgatósági tag választása.

Azon t. cz. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni szándékoznak, szíveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 17. §-a értelmében *) f. évi február 19-én délelőtt 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalmal a mérleg is rendelkezésükre álland

Az igazgatóság.

*) 17. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik nyolcz nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt oly részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval iratott a letevő saját nevére.

